
V
C.R. BIBLIOTHECA
CRACOVIENSIS

V
B
J
C
14633

10 flor.

prawo

Zbiór processow ~~29.~~ 38
z 18. wieku

1. Tyszkiewicz — Sieścicki.
2. Dowgiałło — Piaskowski.
3. Chmara — Wołodkowicz.
4. — —
5 ~~Kostrołowski~~ Szaniawski — Hornicki.
6. Sapiński — Piaskowski.
7. Hornicki —. Piaskowski,
8 — — Korzeniowski.
9 Szaniawski — Hornicki.
10 Potocki — Sorok.
11. — —
12 Woronczyński — Musnicki
13 Stanicewicz — Kamedulski.
14 Chmara — Przeradowski.
15 Gostawski — Rymsza.
16 Chmara — Przeradowski.
17 Radziwiłł — Hilzen.
18 Hylzen — Radziwiłł.
19 Baryłłowski — Dziedzinka.
20 — —
21 Jankowski — Baryłłowski.
22 — —
23 Bychowiec — Chodkiewicz
24 Matuszewicz — Bychowiec
25 Strzecki — Korsak.
26 Korsaki.
27 —
28 —
29 —
30 — Sugintowa — Dowsin
31. Zaborowski — Grzymała. Lubański
32 — —
33. Tomaszewicze — Paryna. Odachowski
34 Łączyński — Sulatycki.
35 Beklewscy — Porzecko.
36 Orzeszkowie.
Wysłocich
37 —
38 —

Bibliothek
Jagellonisch
Univer

PROD

W. JPana Macieja Jankowſkiego Podczaſzego Wendeńſkiego.
Przeciwko Wielebnym Pannom Bazyliankom Wileńſkim, y JP. Alexandrowi Dziedziuli Ekonomowi fałſzywą delacyą popieraiącemu.

Smierć pracowitego Hrebienia: domierzyła ſkutek ludzkości, bo ona, jeſt terminalnym żyiącego człowieka kreſem; co więc? natura powſzechności zakraja, to! niebyło wyſtępkiem y przyczyną W. Jankowſkiego Podczaſzego Wendeń.

Niemiał JP. Podczaſzy ducha zemſty, ani też w przyrodzeniu ſwoim takiey podłości, żeby cnotę y charakter ſwóy ſkaził imieniem tyrannii.

Dla czego tym żałośniey juſtyfikować niewinność, im bliżey y jaśniey ona ſama z ſiebie ma ewazye, a zmyślone cierpi prześladowania.

Objekcya kryminału jeſt ſprawą Panien Bazylianek, a prawda y niewinność W. Jankowſkiego jeſt rzeczą do odpowiedzi.

Objaśniaiącą takim porządkiem.

Ze wſi Piktuſzy, alias Jaroyścia Dóbr WW. Jankowſkich, poddanego wieczyſtego imieniem Dancewicza, zeſzły Hrebień poddany Bazylianek, do ucieczki od Roku y daley, namówiwſzy, znaczną częścią Majątek, jako bliſko powinowatego, do ſwoiego ſprowadził domowſtwa; bydło na przechowie utrzymywał, y pole własne, zbożem dla tegoż Dancewicza zaſiewał.

Uſpoſobiony tą zręcznością wykonał zmównie zamyſły Dańcewicz, po wyiściu którego, ów przewodca y poradnik założywſzy z oſtatku jeſzcze zboża, dla ſiebie korzyść, podiechał taiemnie ku owey puſtoſzy, zkąd idąc do kleci zbiegłego chłopa, poſtrzeżonym przez mieſzkańce teyże oſady, y Dworowi, jako przeliczny złodziey ſtawionym zoſtał.

Przytomny w ów czas Podcz: Wendeń: gdy opyt o zeſzłym Dańcewiczu y przewoźney ruchomości, na dobrowolne Hrebienia wyznanie zyſkać wiadomości niemógł, więc y naprzykład innym, y dla powzięcia lica o poddanym, użył tym okolicznościom przyzwoitego ſpoſobu, y niewiadomy defektow onego, kazał mu dać rózg bliżu 30, a ſkoro zmiękczony drobną karą wypowiedział prawdę, nierozciągaiąc dłużey zaſłużoney chłoſty, wolnym go uczynił, y konia własnego przywrócił.

Myśl więc takowa niebyła okrucieńſtwem, a ſpoſob y zamiar małey na wyſtępek kary, niemogły być narzędziem śmierci Hrebienia.

Do zaſtanowienia kradzieży miał pozwolenie Prawa Artykułu 16. y 26. § 4. z Rozdziału 14.

Domagać ſię wyznania wolno według Art: 18. z tegoż Rozdziału, więc niewarta uwagi ſkarga.

Artykuł zaś 23. tamże używaiącego złodzieja kradzionych rzeczy, karać gardłem każe.

A Zgo-

Zgoła j[illegible] ezwatlo[illegible] echał zdrowiem ów poddany do swego do- [illegible] fałszyw[illegible] ą umysłom wrazić, przeciwna postanowi- ła strona, za ma[illegible]yą procederu, punkt kryminału położywszy.

Jeździł bowiem zaraz konno do Oszmiany na Wielkonocną Spowiedź, okolicznie za zbożem bywał, jako examina samych Hrebieniow, y świadectwa godnych wiary ludzi opowiadaią. *Czytać examina y świadectwa Szlachty.*

Umarł potym we trzy Niedziele licznemi defektami struchłałe maiący zdrowie, osobliwie iż krwawy kaszel częstokroć onego dręczył, jeszcze dawno pierwiey nim został na złodzieystwie poymany Hrebień.

Smierć więc zwyczayną ludziom, ile słabym y niedołężnym, przypisać ważyli się Bazylianki karze przez W. Jankowskiego lekko nań za złodzieystwo założoney, od względu wszystkie okazye ludzkości y wątłego zdrowia uchyliwszy.

Jak fałszywie a barziey celem potwarzy śmierć zeszłego anatomizuiąc Hrebienia, jeli się prawnych czynności jawnie głosząc y stanowiąc kryminalnym Jankowskiego dowodem.

1776. Apr: 27. czyniona eodem Maja 13. zeznana Obdukcya *producitur.*

Zła y bezprawna sytuacya Procesu Bazylianek więcey pousać radziła podeyściom y zdradzie, niżeli zaprzysiężoney wierze Jenerałow, kiedy kilka oto wzaiemnym oporem uymę świadectwa czyniącym sprawiono tranzaktow, y kiedy JP. Dzidziul Ekonom Dauszyski Bazylianek udziałaney od siebie fałszywey Obdukcyi podpis Jenerała Burego do niey podstępnie wyjednał.

Ktory dla zeznania przyniosszy Kancellaryi, rozumieiąc że do wiedzy jego dobrze stosowaną podał JP. Namieśnikowi, a ten gdy czytał przed tymże Burym Jenerałem rzeczoną Obdukcyą.

Postrzegł ów Jenerał wiele przeciwnych prawdzie wyrazow, dla tego ku poprawie oną oddaiąc JP. Dziedziulowi, żalił się iż niezwyczaynym charakter onego chciał skazić postępkiem.

Wziąwszy zatym JP. Ekonom Dauszyski to pismo już pokilkakroć upominaiącemu się niewrócił Jenerałowi, co wszystko przed Sądem Gr: Oszmian: opowiedziawszy, wydał testimonium W. Maciejowi Jankowskiemu z przyłączonym zeznaniem czynioney zmarłego Hrebienia Obdukcyi.

1776. Maja 15. Datowane, eorundem w Grodzie Oszmiańskim zeznane widzieć Jenerała Burego Testymonium.

Ze cięszka obełga, że potwarz, radzi na kłamstwy, że forsownie ruszone sposoby, dla ukształcenia interesu, wiara Woźnego Zdanowicza świadkiem, kiedy bowiem oglądał, zeszłego Hrebienia rzadkiey siniałości małe, od rozg znaki na ciele nie zranionym ukazywały się, to zeznanie przyięte y mocne być ma według Art. 104. z Roz. 4

1776. Marca 15. czyniona, eorundem Xbra 13. zeznana, *Producitur Obdukcya.*

Do odwodu zabieraiąc Podczaszy Wendeński żalił się u Sądu Grodzkiego Oszmian: na WW. Bazylianki protekcyą daiące, a JP. Dzidziułę zbyt wiernego tłumacza y Exekutora ich zamiarow, ktory płocho y fałszywie sławę y honor Podczaszego, za materyą pośmiewiska wystawić ważył się, y ktory wyiednaniem podpisu do obdukcyi według uprzedzenia swoiego napisaney, y wtrąceniem niebyłych rzeczy y ustney relacyi Woźnego, wiarę Urzędową Jenerała zmazać usiłował.

Za wniesieniem w obronie sławy swoiey stoiącemu Podczaszemu Wendeń: rozprawę nie odwłoczną według Art: 28. z Roz: 1. iako w akcyi pod Sądami stałey Grod. Oszm: z regestrow Taktowych determinował.

1776.

1776. Maia 15. ferowany, *Legatur Dekret.*

Zaczym W. Jankowſki wynioſł zakaz po JPP. Bazylianki y Dziedziula Ekonoma ich Dawſzyſkiego, aby z tych regeſtrow prawnie odpowiedzieli.

1776. Maia 15. podany *Producitur zakaz.*

Niepodobało ſię WW. Bazyliankom wydane Podczaſzogo Węden: Teſtymonium Jenerała Buregó, że ich zdrada y napięte poſtępki odkryte zoſtały, przeto na Jenerała Burego, w Kancellaryi Ziem: Wdztwa Wileńſk: in ſuppoſito abuſus officii manifeſtowali ſię,

1776. Maia 17, zanieſiony w Grodzie Wileń. *Producitur proces*

Mało ieſzcze fortelnych wycieczek, zdawało ſię na zafarbowanie dzikiey potwarzy, kiedy iadowitſzych, na niewinność dobieraiąc pociſkow, pozorem nieprzyiętey w Oſzm: Kancellaryi prezentacyi, JP. Dziedziul ciało zmarłego Hrebienia ſprowadził do Miaſta Wilna, gdzie po Ulicach wożąc takawego trupa, dotkliwie obwoływał, iakoby WW. Adam y Maciey Jankowſcy popełnili mężoboyſtwo.

1776. Maia 17. w Grodzie Oſzmiań, zanieſiony, *Producitur proces.*

Niechciał mieć, nie pokładał Sądowi prezentacyi, powrót oney, upominaiącemu ſię Woźnemu Buremu zaſtanawiaiąc, a przecie bezczelnie śmiał zaproceſſować WW. JPP. Ważyńſkiego, y Krzyſztofa Skirmonta Sędziow Grodzk. Oſzmiań. oraz WW. Zabłockiego Piſarza, y Jozefa Zabłockiego Namieſtnika, że Kancellarya Grodzka Oſzmiań: iednomyślnością ſprzyiaźniona, nie przyięła obdukcyi, wymyślnie od niego utworzoney.

1776. Maia 18. *Producitur proces Bazylianek w Grodzie Wileń: przez JP. Dziedziula na Urząd Grodzki Oſzmiań zanieſiony.*

W zapędzie ſkargi ſwoiey zabiegły Bazylianki, że nieinteresowanego tym czynnościom W. Adama Jankowſkiego Komornika Oſzmiań. ſkarżyć y za kryminaliſtę liczyć, bezdowodnie poważyli ſię, ktory w takowy narzut kryminału, do oczyſzczenia ſię biorąc, wynioſł zakaz przed Sąd Grodzki Oſzmiańſki po WW. Bazylianki, y Ekonoma Dauſzyſkiego onych, Dziedziulę ktory to takowy zakaz.

1776. Maia 23. Bazyllankom podany, *Producitur.*

Rownie y Bury Jenerał zaſkarżony o zły ſzafunek urzędu ſwoiego, a Konſt. 1776. Roku titulo konſerwaty, dla iedności ſprawy, maiąc otwarty Regeſtr Taktowy, powołał też WW. Bazylianki y Ekonoma Dauſzyſkiego do Urzędu Grodzk. Oſzmiań.

1776, Maia 23. zakaz wynieſiony, *Producitur.*

Sąd Grodz: potrzebne w tey ſprawie uznawſzy ſcrutinium, za zgodą obuſtronną, wyznaczył Inkwizytorow: WW. JPP. Skirmonta y Jana Łaſtowſkiego Sędziow, ktorzy wyiazd ſwoy determinuiąc wydali obwieſzczenie tak ſtronie powodowey iako y odporney.

1776. 9bra 2. Czynione, eorundem zeznane, *widzieć obwieſzczenie.*

Przekonane wnętrznie Bazylianki, że do zhańbienia cnoty mało maią dowodow, tym końcem przyięły do ſpołeczeńſtwa potwarcow, Dominika Kozłowſkiego, Alexandra y Jakuba Dziedziulow, ſtawiąc za świadkow czaſu Inkwizycyi, ktorzy, że ſię duchem y inſtynktem obżałowanych Aktorek powodowali, y że Art. 78, Roz. 4. moc świadczenia odbiera: namowionym albo błędnym świadkom zatym WJP. Maciey Jankowſki zaproceſſował onych.

1776. 9bra 20. *Widzieć proceſs na falſzywe świadki.*

Spieſząc ſię ku rozprawie tenże Jankowſki Podczaſzy pozwał Bazylianki do Grodu Oſzmiańſk.

1776. 9bra 29. *Czyniony y zeznany pozew.*

Artykuł 77. §. 2. z Roz. 4. za naymocnieyſze kaze mieć dowody, piſmo y świadki, ma więc Podczaſzy Wendeń. nieintereſſowane żadnym okolicznościom świadectwo godnych wiary ludzi, ktorzy pod ſumnieniem wyznali, iako tameczni, y całego procederu wiadomi, że Hrebień poddany Bazylianek z dawnych czaſow, na ſuchoty y kaſzel chorował, a po wzięciu rozg kilkadzieſiąt na zdrowiu nie oſłabiony, porożnie bywał, y robotą ſwoim ſiłom odpowiadaiącą bawił ſię, że Poddanego W. Jankowſkiego, tenże wyprowadził, y że na kradzieży poymanym zoſtał.

1776 9bra 2. Datowane, Eorund: 17. aktykowane czytać Teſtymonium Szlachty, examina, ſtawlonych Sądowi żony y Potomſtwa Hrebieziow falſz zarzutom Bazylianek na oczy wymiataią.

Imo. Mowią Bazylianki, iż na drodze wzięty, a nie wſiedzibie Dancewicza, ℞. Punkt zaś 4, examinu żony Hrebieniowey wyraża, że jezdził do Domu Dancewicza.

℞. Drugi że na polu Hrebieniowym uſiane było żyto, dla tegoż Dancewicza.

℞. Punkt 9. iż trzeciego dnia po więżieniu jezdził do Oſzmiany konno, iako licznie bywał, za zbożem, ergo zbity y ſłaby niebył.

Toż wyznał Jozef ſyn Hrebieniow y ieſzcze z dodatkiem.

℞. Punkt 8. że kaſzel był pierwiey u Hrebienia, niżeli karę odebrał.

℞. Punkt 12. że WJP. Komornik Jankowſki w czaſie ukarania Hrebienia nie naydował ſię w Zaroyściu.

℞. Punkt 14. że wodkę piiał.

Córka zaś wyświadczyła.

℞. Punkt 1. że krewnym bliſkim, Oyca jey Dancewicz y że powróciwſzy z Oſzmiany, był we Dworze Dawſzyſkim na dowod w tych punktach,

1776. Xbra 14. Czyniony widzieć examen.

Z natchnienia WW. Bazylianek, czyli właſnym domyſłem JP. Dziedziul Ekonom Dawſzyſki już ſwoią oſobą, już przez innych zamyſł, y poſtanowienie iego reprezentuiących śmiał płonną wieścią, y rozkazem ſtawione do examinu oſoby narządzać, ktore wypowiedziawſzy czaſu obdukcyi Woźnego prawię w ſzczerości, po tym falſzywym nawodziły omamieniem.

Oco Podczaſzy Wendeń. na JP. Dziedziula żalił ſię manifeſtem.

1776. Xbra 16. *Czynione widzieć manifeſta.*

Cały ſwoy obrot procederu Panny Bazylianki, za nieprzykładny poznaiąc, tym bliżey nie uwagę ſwoią poznać dali, im uſilności ſwoie więcey pokrzepić chcieli, iakoż JPP. Adama y Macieia Jankowſkich y Jenerała Burego że ſię zdrady ich ukrytey, niechętnym zoſtał ſpołecznikiem, manifeſtowali.

Też? żałowali na Zdanowicza Jenerała, że obdukcyą wydał ſprawiedliwą.

Skarżyli ſamych Aktorow, że ku obronie honoru y ſławy świetnych prawdzie y ſłuſzności trzymali ſię dowodow.

Nakoniec prawnych y dobrych obwiniali świadkow, do expedyowania Inkwizycyi zażytych.

1776. Xbra 19. dnia zanieſiony, eorundem w Grodzie Oſzmiańſkim Aktykowany, *czytać Manifeſt.*

Jakie

Jakie ſą płonne y nierzetelne Bazylianek dowody, jednak ſerce y wolą Sędziów Grodz. Oſzmiań; namówić mogły, gdy do wſparcia ich ſprawy użyty Jenerał Brzozowſki taiony dotąd ſpełnionym examinem, przepowiada ſekret, że niewiadomy ſkładu Obdukcyi na zapewnienie JP. Dziedziula podpiſał ſię, że zaprzeczytaniem tegoż profil naprawy oney; poświadcza to punkt 4. y 5 examinu Jenerała Brzozowſkiego, że chorował zeſzły Hrebień, ſłyſzał z przepowieści ſamego, że ran żadnych y krwi płynienia niebyło, to punkt 2. tegoż examinu Brzozowſkiego ſądownie czynionego.

1776. Xbra 16. *widzieć takowy examen.*

Punkt zaś 4ty examinu zepſuć ſprawy niemoże, bądź tak, że potròynie na dzień dla opytu ćwiczony. Słowa Art: 18. z Rozdz. 14. „ *Uſtawu„jemy gdyby poymano przelicznego złodzieja, a na ten czas bez lica będzie „ poymany, tedy takowego złodzieja trzykroć jednego dnia męczyć.*

Punkta inne waloru dla ſiebie zjednać niemogą bo nie z iſtoty, ale z Projektow Bazylianek y JP. Dzidziula wypływaią, przeto odeymuią wiarę onym Proceſſa.

1776. Xbra 17. dnia zanieſione na Brzozowſkiego Jenerała. Artykuł 87. z Rozdz: 4. poucza, iż świadectwem trzech albo dwòch ſtrona rzecz ſwą ma odzierżeć, oraz Konſtyt: 1588. fol: 456. od potwarzy kto ſię odprzyſięga, żadney winie niepodlega.

W. JP. Podczaſzy Wendeń: zabierał ſię na przyſięgę razem z Szlachtą niewinności W. Podczaſzego wiadomą dobrze.

Jako Hrebień nie na drodze wzięty.

Jako W. Komornik w òw czas w Zaroyściu niebył y ćwiczyć niedyſponował.

Jako nie w myśli zabòyſtwa, lecz dla opytu o maiątku poddanego Dańcewicza ròzgami bity.

Jako po takowym ćwiczeniu, poróżnie jeździł, y od właſnych defektow, a nie ćwiczenia umarł.

1776. Xbra 18. podane, eorundem 19. Sądownie konnotowane, *widzieć punkta Juramentu.*

„ *Konſt: Coæquationis Jurium, tak mòwi, ci ktòrzy pochwałkami y proteſtaciami o na„ ſtępowanie na zdrowie albo honor, poczynionymi kogokolwiek opiſali, a te„ go ordinariis probationibus, & oculatis teſtibus niedowiedli, pròcz pœnami „ eliminationis, tyſiącem kop gr Litt: tudzież ſeſſione turris przez pułroka in„ fundo ſub pæna infamiæ publicanda irremiſſibiliter karani być powinni.*

Przeyrzał Sąd Grodzki Oſzmiań: naturę ſprawy Bazylianek aktu potwarną, a przecie głos wyraźny Prawa y proźby ſłuſzne Podczaſz: nieprzekonały Sądu parcyalnego, Bazyliankom pænam talionis nieuznano.

1776. Xbra 18. podane, eorundem 19. Judicialiter konnotowane *widzieć Petita Podczaſzego.*

Abuſive czyniona przez Jenerała Zdanowicza Obdukcya zmarłego Hrebienia, była okazyą żalenia ſię W. Podcz.

1776. Xbra 19. czyniony *widzieć Manifeſt.*

Ukrywaiąc WW. Bazylianki impreſſią w przychylne ſentymenta ninieyſzego Sądu zaprowadzoną, że fałſzywe, y zmòwne ſtawili świadki, z tych więc powodow zaſkarżać śmieli vexatorie ſtrony Podczaſzego użytych na świadectwo ludzi, oco żałuiący manifeſtuiąc ſię, proſi Sądu powtòrney Inkwizycyi nakazania. 1

1776. Xbra 19. zanieſiony, *czytać Manifeſt.*

W takowym jeſteſtwie y poſtaci ſytuowany Proceder W. Macieja Jankowſkiego był na Urzędzie Grodowym Oſzmiań: lecz że ſaworem u-

prze łzone zdania ſtały ſię wizerunkiem rozciągnioney przemocy nad Jankowſkim Podczaſzym.

Nayprzód idącego do ewazyi y do przyſięgi oddalono od dowodu Podczaſzego y świadkow.

2do Głowſzczyznę ſądzoną, a o kryminał nieprzekonano.

3tio Expenſu 800. zł: wſkazano, a Podczaſzy do Procederu okazyi niedał.

4to Dziedziulę penam talionis nieukarał

Y razem niewinnie prozekwowany W Adam Jankowſki Komorn: Oſzmiań: że wedle Konſt: coaequationis jurium y Konſtytucyi 1565. fol: 101. na WW. Bazyliankach bez przyczynnie ſądzone y niemiał ſatysfakcyi y pen iść jako w iedney ſprawie niełącząc Aktoratu Komornika przeciw Bazyliankom podanego, bez Aktoratu całą oſądził ſprawę, iakby za złączonym Aktoratem formował wyroki.

Zaczym WW. JPP. Adam y Macieÿ Pod: Węd: Jankowſcy o wyrok ſądu uciążliwy na Trybunał Gł. W. X, Lit. założoną ruſzyli appellacyą, *Czytać Dekret Grodzki Oſzmiańſki.*

Do zupełności dowodow, ſkłada przed ſądem świadectwo, JP. Dziedziula całemu oſkarżeniu przytomny, ktory teſtymonialnym piſmem z Pieczętarzami, y uroczyście przyznanym, W. Jankowſkiemu danym, wyznaie że dla indagacyi o zbieglym Dancewiczu y iego ruchomości rozgami nie wiele ćwiczony.

Ze ſam Hrebień przed biciem opowiadał ſłabość zdrowia ſwojego, że po biciu ſam o ſwoiey mocy powrocił do domu ſwego, ktemu że widział, nie omdlewaiącego czaſu ćwiczenia y nie ſłabego Hrebienia.

Ze wodkę do zbytku pijał, że chleba niemiewał dla tego u okolicznych ſąſiad ſzukał, pożywienia, już po akcyi ſtaley w Piktuſzy.

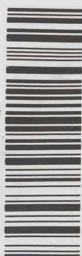
Ze we trzy Niedziele z defektow zadawnionych umarł.

1776. Xbra 22. datowane, eorundem 25. w Grodzie Oſzmiańſkim przyznane, *Czytać Teſtymonium.*

Próżnie uwłaczać mocy przyznanemu Dokumentowi, lubo przyganiaią Bazylianki zanieſionym na JP. Jakuba Dziedziula manifeſtem, jednak manifeſta niemaią takiey dzielności, żeby wiarę wyznania y prawdy, albo Dokument przyznany, tłumić mogły a zatym.

Do zgaſzenia Dekretu Grodzk: Oſzmiań. na rozwalinach honoru y czci JP. Jankowſkiego zaſadzonego, ma ſprawę JP. Podczaſzy, aby Dekret Grodzki dla tego był zganion, że był chciwy nadwerężenia ſławy, a niewinność JPP. Podczaſzego, aby dla tego do ſwoiey ſytuacyi y okraſy przychodziła, że pod ciężkością nieprzykładnego Dekretu, nie cierpi prześladowania y obelgi.

Biblioteka Jagiellońska
stdr0025462

